

*„A pedagógus hit kettőt tételez fel: hogy az emberek (az eddigénél
különbbe) nevelhetők, s hogy (az eddigénél többre) taníthatók.”*

Németh László

AZ INTÉZMÉNY „JÓ GYAKORLATÁNAK BEMUTATÁSA A TANULÓK ÉRTÉKELÉSE, MINŐSÍTÉSE

**Vásárosnamény
2024/2025**

1. A "jó gyakorlat" címe:

A tanulók értékelése, minősítése

2. A jó gyakorlat tartalmának rövid összefoglalása:

A kollégiumi nevelés feladata, hogy megfelelő pedagógiai környezet biztosításával támogassa az egyéni képességek kibontakozását, segítse a fiatalok testi, lelki és szociális fejlődését az életkori sajátosságok és az egyéni adottságok figyelembe vételével. Fontos szerepe van abban, hogy a kistelepüléseken élő tanulók és szociálisan hátrányos helyzetűek tanuláshoz való esélyeit növelje, segítséget nyújtson iskolai feladataik teljesítésében, valamint fejlessze közösségi és együttélési készségeiket, értékrendjüket és a konfliktusok megoldására alkalmazott eljárásaikat.

A tanulóközösségekben a diákok lehetőséget kapnak középiskolai tanulmányaik folytatásához. Személyiségfejlesztésük mellett ismereteket szereznek a társas együttélés szabályairól, a közösen végzett munka örömről. Siker- és teljesítménymotiválttá válnak, hiszen a közösségben megszerezhető és elfoglalható szerepek, státusok személyiségfejlődésük és teljesítményük révén elérhetőek lesznek.

A kollégiumi nevelés rendszerében e célok sikeres megvalósítását szolgálja az ellenőrzési, értékelési rendszer.

A tanulói értékelés területeit a nevelőtestület határozta meg, szempontrendszerét a kollégiumi Diákönkormányzat egyetértésével dolgozta ki.

3. A „jó gyakorlat” bemutatása:

A jó gyakorlat céljai:

- A nevelési folyamat szabályozása, koordináció, korrekció biztosítása;
- A nevelőmunka eredményességének fokozása a személyiség formálásában, a közösségek erősítésében;
- Jelezze a pedagógus számára az egyén, a közösség fejlődését, fejleszthetőségét;
- A nevelési folyamat eredményeinek kifejezése, a tanuló hogyan viszonyul a kollégium követelményeihez;
- Mindenki számára meghatározva a minimum szintet, új és kihívó feladatok megjelölésével, a tartós motiváció biztosítása, az önértékelési készség fejlesztése;
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő versengés kialakítása.

Az értékelés szinterei:

- Csoport szinten a félévi és év végi csoportfoglalkozások.
- Személyre szólóan a félévi és év végi írásbeli minősítések. A személyre szóló minősítéseket a tanulók kibővített írásos formában kapják meg, melynek egy példánya személyi anyagaikban kerül nyilvántartásba.

A tanulócsoporthoz a tanulmányi munka értékelése negyedévenként történik, a félévi és év végi értékelések kiterjednek egyéb tevékenységekre is. Az értékelések összegzését a tanulói minősítések tartalmazzák, melyet az értékelő foglalkozásokon kapnak meg a tanulók.

Az értékelés területei: magtartás, szorgalom, tanulmányi munka, diákköri tevékenység, kollégiumban végzett közösségi tevékenység, dicséret, elmarasztalások.

Az értékelés alapján félévkor és év végén a tanulók a következő *minősítéseket* kaphatják: kiváló, jeles, jó, megfelelő vagy hanyag kollégista.

A tanulócsoporthoz az értékelő-minősítő foglalkozást megelőzi:

- Az iskolai érdemjegyek, osztályzatok áttekintése, rögzítése;

- Az osztályfőnökökkel, szaktanárokkal való egyeztetés, információcsere;
- Egyeztetés a nevelőtestület tagjaival (ügyeletes nevelői tapasztalatok);
- Egyeztetés a diákkörök vezetőivel;
- Tanulói önértékelés elkészítése.

A megbeszélések, egyeztetések célja, hogy az egyes értékelési területeken minél realisabb képet alakíthassunk ki az egyes tanulókkal kapcsolatban. Nagyon fontos, hogy az értékelés- minősítés folyamata és eredménye az intézményi értékelés alapelveivel összhangban történjék, vagyis:

- Az értékelés legyen motiváló, ösztönző hatású;
- Legyen tárgyyszerű, objektív, fejlesztő, segítő szándékú, mutasson rá a hiányosságokra, adja meg a tovább lépést segítő tanácsot;
- Következetes, szakszerű és felelősségteljes;
- Személyre szóló, konkrét;
- Megfelelő légkörben történjen.

Az előkészítés során a tanulókkal egy önértékelést végeztenek el a csoportvezetők, mely tartalmazza az értékelés főbb területeit is. Az önértékelés elkészítése több célt is szolgál:

- Fejleszti a tanulók önismeretét, hozzájárul a reális énkép kialakításához;
- A félév/tanév eredményeinek, történéseinek átgondolására készíti a tanulót;
- Információt szolgáltat a nevelési folyamatok további tervezéséhez, a konkrét tevékenységekhez;
- Visszajelzést ad a tanuló személyiségéről, kommunikációs képességeiről.

A tanulók számára érdekes, időnként nem könnyű feladat, hogy „saját magukat” minősítsék. Ennek elvégzése azonban időről-időre szembesíti a diákokat azzal, hogy mely területeken lehet, kell még fejlődniük a jobb tanulmányi eredmény, az aktívabb diákköri vagy közösségi tevékenység vagy éppen a szociális kompetenciák területén. Melyek az aktuális gyengeségeik, melyek az erősségeik. Az önértékelő lapokat elemezve készülnek el a minősítések. A félévi és év végi önértékeléseket összehasonlítva olyan információkat adhatnak a pedagógusnak, melyek segítik a következő félév (tanév) nevelőmunkájának megtervezését. Az önértékelő lapok kitöltése a tanulók anyanyelvi, kommunikációs képességeinek fejlesztéséhez is hozzájárul.

Az értékelési rendszer a kollégiumi nevelés több területét átfogva (magatartás, szorgalom, tanulmányi munka, közösségi tevékenység, dicséretetek, elmarasztalások) átlátható, következetes és fejlesztő szándékú keretet biztosít a tanulók fejlődésének támogatásához.

A jó gyakorlat az alábbi módokon szolgálja az egyenlő hozzáférést:

- Objektív és egységes szempontok mentén történik az értékelés;
- A tanulók nemcsak tanulmányi teljesítményük, hanem személyes és közösségi fejlődésük mentén is visszajelzést kapnak, így a különböző képességű és családi háttérű diákok is lehetőséget kapnak a sikerélményre;
- A szülők rendszeres tájékoztatása és a visszajelzések nyitottsága segíti a családok bevonását, különösen azokat, akik a kollégiumi közösségben kevésbé aktívak;
- Az önértékelés és célkitűzés lehetősége fejleszti a tanulók felelősségérzetét, önismeretét és aktív részvételét a nevelési folyamatban;
- A jó gyakorlat lehetőséget biztosít az egyéni fejlődés és előrehaladás elismerésére, nem csupán az aktuális teljesítmények alapján történő „minősítésre”.

Mindezek révén a gyakorlat hozzájárul ahhoz, hogy a kollégiumi nevelés befogadóbbá, támogatóbbá és méltányosabbá váljon, és így a tanulók valóban egyenlő esélyekkel férjenek hozzá a minőségi neveléshez és oktatáshoz.

A kollégiumi tanulók komplex értékelésére kidolgozott jó gyakorlat egymás elfogadására, az egyéni fejlődés támogatására és a közösségbe való aktív bevonásra épít. Az értékelés több területet ölel fel – tanulmányi teljesítmény, magatartás, szorgalom, közösségi tevékenységek, dicséretetek és elmarasztalások –, így képes a tanulók eltérő képességeit, családi háttérét és erősségeit figyelembe venni.

A jó gyakorlat az alábbi elemeiben támogatja az inklúziót:

- Sokoldalú értékelés: nem kizárólag az iskolai eredményeket értékeli, hanem lehetőséget ad arra, hogy minden tanuló megtalálja a maga erősségeit – legyen az közösségi szerepvállalás, szorgalom, kreatív tevékenység vagy pozitív viselkedés.
- Egyéni haladás elismerése: az értékelés nemcsak az abszolút teljesítményt méri, hanem az egyéni fejlődést és erőfeszítést is értékeli, ezáltal segíti a hátrányos helyzetű, tanulási nehézséggel vagy eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező diákok motiválását és önbizalmának erősítését.
- Rendszeres visszajelzés és támogatás: a strukturált értékelés során minden tanuló személyre szabott visszajelzést kap, ami lehetőséget ad a problémák korai felismerésére és célzott pedagógiai támogatás biztosítására.
- Közösségi szemlélet erősítése: az értékelés kiemelt figyelmet fordít a közösségi részvételre, az együttműködésre és a példamutatásra, így ösztönzi a tanulók közti kapcsolatokat és csökkenti a kirekesztettség esélyét.
- Tanulói és szülői bevonás: az önértékelés, a nevelői visszajelzések, valamint a szülők rendszeres tájékoztatása mind a befogadó, párbeszédre alapuló nevelés irányába hatnak.

A jó gyakorlat sokféle szempont alapján értékeli és támogatja a tanulókat. Ezáltal lehetővé teszi, hogy a különböző háttérrel, képességekkel és szükségletekkel rendelkező diákok egyformán értékes tagjai lehessenek a kollégiumi közösségnek – ez pedig a sikeres inklúzió alapfeltétele.

A kollégiumi értékelési rendszer elsősorban a tanulók személyiségére, közösségi szerepvállalására, egyéni fejlődésére és aktív részvételére fekteti a hangsúlyt. Az értékelés a tanuló erősségeire, lehetőségeire és fejlődési útjára fókuszál, nem kizárólag az elért eredményre vagy teljesítményre. Önértékelési és célkitűzési lehetőséget biztosít, így a tanulók aktívan részt vesznek saját fejlődésük értelmezésében és tervezésében, ami fejleszti az önállóságot és reflektív gondolkodást. A közösségi tevékenységek, együttműködés, felelősségvállalás értékelése a tanulók szociális és érzelmi kompetenciáira irányítja a figyelmet. A nevelői visszajelzések fejlesztő célúak, párbeszédre alapulnak, nem minősítő jellegűek. A tanulók értékelése során nem csupán a tanulmányi eredmény, hanem a tanulási folyamat is figyelmet kap, ezzel támogatva az önálló tanulást és problémamegoldást.

Ez a jó gyakorlat hozzájárul ahhoz, hogy a kollégiumi nevelés tanulóközpontú, támogató és reflektív pedagógiai elvekre épüljön. Nem pusztán mér, hanem formál, megerősít és lehetőséget ad az önálló fejlődésre.

A jó gyakorlat hatékonyan támogatja a kulcskompetenciák fejlesztését a kollégiumban, különösen a szociális, tanulási és kezdeményezőképességek terén, a tanulók teljes személyiségére fókuszálva.

A kollégiumi tanulók komplex értékelésére szolgáló jó gyakorlat alkalmazható a kompetenciaalapú nevelés eszközszerének támogatására a következő területeken:

- A közösségi tevékenységek, együttműködés, felelősségvállalás értékelése tudatosítja a közösséghez való tartozás fontosságát (*szociális és állampolgári kompetencia*).
- Az értékelés során fejlődik az empátia, az együttműködés, a társadalmi szabályok megértése és betartása.
- A tanulók önként vállalt feladatai (pl. programszervezés, közösségi szerepvállalás) elősegítik a proaktivitást, önálló döntéshozatalt (*kezdeményezőképesség és vállalkozói kompetencia*).
- A visszajelzések alapján fejlődik a problémamegoldó gondolkodás és a célorientáltság.
- A diákköri tevékenységek és programokban való részvétel fejlesztheti a tanulók önkifejező képességét, kreativitását, kulturális érzékenységét.
- A szorgalom és tanulási folyamat értékelése során fejlődik az önszabályozás, a tanulási stratégia alkalmazása (*Tanulás tanulása*).
- Az önértékelés és célkitűzés révén tudatosulnak az egyéni tanulási utak és célok.
- Közösségi együttélés, szabálykövetés, társas viselkedésformák tanulása (Ember és társadalom)
- Felelősségvállalás, viselkedési normák, döntéshozatal (Erkölcstan / Etika)
- Kulturális programokban való részvétel, önkifejezés (Művészetek / Művészeti nevelés)

A minősítő rendszer szerepe, jelentősége:

- Rendszeresebbé, tudatosabbá teszi a nevelőtanárok és a tanulók tevékenységét egyaránt.
- Alakítja a tanulók személyiségét (kötelességtudat, önkritika, aktivitás, kritikai készség fejlesztése, egymás iránt érzett felelősség fokozása).
- Ösztönző.
- Közösségformáló.

A jó gyakorlat különösen alkalmas heterogén tanulócsoportokban, hátrányos helyzetű térségekben működő kollégiumokban, ahol a nevelőtestület együttműködő, reflektív szemléletű, és ahol fontos cél az inklúzió, a személyre szabott támogatás és a tanulói önreflexió fejlesztése.

A kollégiumi tanulók komplex értékelésére kidolgozott jó gyakorlat újszerűnek és egyedinek tekinthető, mert a hagyományos, főként iskolai tanulmányi teljesítményre szűkített értékelési modellek helyett teljeskörű, személyiség- és közösségfejlesztő szemléletet alkalmaz.

A jó gyakorlat összehangolja a tanulói személyiségfejlődést, a közösségi nevelést és a kompetenciafejlesztést, strukturált, mégis rugalmas, és a kollégiumot nemcsak lakóhelynek, hanem nevelési színtérnek tekint.

Ezáltal innovatív és valóban pedagógiai hozzáadott értéket hordozó módszerként alkalmazható a kollégiumi nevelésben.

A jó gyakorlat működésének eredményessége többféle ellenőrzési és értékelési rendszerrel mérhető (nevelőtanári megfigyelés és dokumentálás, tanulói önértékelések, szülői és tanári visszajelzések, tanulói és nevelői elégedettség felmérés), amely:

- -figyelembe veszi a tanulók fejlődését;

- -teret ad az önreflexiónak és külső visszajelzésnek;
- -és lehetőséget biztosít a folyamatos fejlesztésre.

Ezáltal a jó gyakorlat nemcsak alkalmazható, hanem folyamatosan fejleszthető is a helyi igények és tapasztalatok alapján.

4. A „jó gyakorlat” eddigi hasznosulásának konkrét igazolása (pl. adatokkal):

A jó gyakorlat hatást gyakorolt a tanulók tanulmányi teljesítményére, közösségi részvételére és viselkedésére (félévi és évvégi tanulói minősítések, csoportértékelések), és hozzájárult a nevelők hatékony pedagógiai munkájának fejlesztéséhez és dokumentálásához (egyéni dossziék, egyéni fejlesztési tervek).

5. A "jó gyakorlat" humán-erőforrás igénye:

A jó gyakorlat megvalósítása elsősorban a **kollégiumi nevelőtanárok** tanulóközponitú pedagógiai hozzáállását, aktív, együttműködő és reflektív munkáját igényli.

Megfelelő nevelői attitűd és csoportmunka esetén a rendszer hatékonyan, tervezetten működtethető a meglévő személyi feltételek mellett.

6. A "jó gyakorlat" eszközigénye:

A jó gyakorlat megvalósításához szükséges eszközök:

- nyomtatványok, táblázatok az adminisztrációhoz,
 - számítógépes háttér a digitális dokumentáláshoz,
- és egy együttműködésre nyitott, rendszert követő nevelői csapat.

7. A „jó gyakorlat” átvételéhez a „jó gyakorlat” gazdaintézményétől nyújtott támogatás bemutatása: helyszíni tapasztalatszerzés lehetősége, hospitálás lehetősége, az adaptációs folyamat során nyújtott mentorálás lehetősége, vezetői és/vagy pedagógus felkészítés lehetősége, dokumentumok átadásának lehetősége stb.

Intézményünk nyitott a jó gyakorlat megosztására és támogatja annak adaptálását más kollégiumokban is. A helyszíni tapasztalatszerzés, mentorálás, dokumentumátadás és szakmai konzultációs lehetőségek révén az érdeklődő intézmények segítséget kaphatnak a gyakorlat bevezetéséhez és testre szabásához. Az értékelési szempontok egyszerűek, közösen értelmezhetők, így könnyen bevezethetők más intézményekben is, módosíthatók helyi igények szerint.